

Charles Baudelaire

Život

Baudelairov biologický otec bol kňaz, zomrel v roku 1827. Matka sa znovu vydala za majora Aupicka, ktorého básnik považoval za votrelca v jeho nežnom vzťahu k matke. Svoj „hamletovský komplex“ pretavil do svojrázneho čudáctva kolíšuceho medzi melanchóliou a cynizmom.

Po maturite prenikol do sveta bohémy, v ktorom pestoval svoju životnú dezilúziu, schovávajúc sa za masku parížskeho šviháka. Začína vychutnávať nepoznané pôžitky tela a duše miesto toho, aby sa venoval štúdiu práva. Znepokojení rodičia ho poslali v rokoch 1841 a 1842 do Indie. Cestu podľa niektorých prameňov ukončuje pre zlé zdravie už na ostrove La Réunion, podľa iných ho pre zlé správanie na tomto ostrove vyložil kapitán lode, na ktorej sa viezol.

Po návrate do hlavného mesta sa vrátil k predošlému spôsobu života. Zoznámil sa s krásnou mulatkou Jeanne Duvalovou, ktorá sa na dvadsať rokov stala jeho „čiernou Venušou“, „génium Zla“ a poznačila jeho život i tvorbu. Baudelaire sa naučil fajčiť, navykol si na alkohol, okúsil drogy (v klube užívateľov hašiša sa zoznámil s Thèophilom Gautierom a pokúsil sa spáchať samovraždu).

Premárnil dedičstvo po otcovi a rodina ho vyhlásila za nesvojprávneho. Materiálne starosti, dlhy a prejavy syfilisu ho prinútili okolo roku 1860 presťahovať sa na nejaký čas k matke do Honfleur. Ešte raz sa pokúsil získať členstvo vo Francúzskej akadémii, ale bez úspechu.

Roku 1864 odišiel na prednáškové turné do Belgicka, kde prednášal o Delacroixovi, Gautierovi a Umelých rajoch. Na jeho prednáškach sa zúčastnilo veľmi málo ľudí a veľa z nich zutekalo pre Baudelairov hrozivý výzor a impertinentný prejav. V Namure dostal porážku a ochrnul. Prepravili ho do Paríža, kde 31. augusta 1867 umrel.

Dielo

V rokoch 1845 až 1846 si privyrábal ako kritik výtvarného umenia. Písal recenzie o výročných Salónoch. Slávu priniesol maliarovi Eugènovi Delacroix, ktorý podľa neho najlepšie vyjadril „heroizmus moderného života“.

Okolo roka 1852 začal Baudelaire v la Revue des Deux-Mondes vydávať preklady poviedok Edgara Allana Poea. Napriek tomu, že angličtinu dobre neovládal, stotožnil sa natoľko s Poeovým dielom, že nadhlo zostal jediným prekladateľom jeho diela vo Francúzsku. Baudelaire sa podobne ako Poe snažil uniknúť z osamelosti, ktorú cítil v unitárnej spoločnosti.

V roku 1855 vydal v časopise la Revue des Deux-Mondes osemnásť básní pod názvom Les Fleurs du Mal (Kvety zla), ktoré mali pôvodne vyjsť pod provokatívnym názvom Les lesbiennes (Lesbičky). Rozšírené vydanie Kvetov vyšlo o dva roky neskôr. Kritika zmietla zbierku zo stola. Označila ju za urážajúcu verejné mravy a na základe vynesenia rozsudku bol celý náklad zhabaný. Baudelaire musel zaplatiť tristo frankov pokuty a vypustiť zo zbierky

šesť básní. Ani tieto opatrenia však nezabránili jej opätovnému rozšírenému vydaniu v roku 1861. V tomto vydaní však chýbajú „odsúdené“ básne, zato sa v nej nachádza 32 nových skladieb.

Zbierka nie je štruktúrovaná chronologicky podľa vzniku jednotlivých básní, dajú sa však vidieť isté spojitosti s konkrétnymi udalosťami. Je v nej napríklad cyklus venovaný Jeanne Duvalovej, cyklus Marie Daubrunovej a podobne.

Po tejto zbierke pomýšľal napísať prozaické dielo, pre zdravotné a hmotné ťažkosti však už tento zámer nevykonal. Posmrtno vyšli knižne *Petits poèmes en prose* (Malé básne v próze) inšpirované Aloysiom Bertrandom, *Criosités esthétiques* (Estetické zaujímavosti) a *L'Art romantique* (Romantické umenie).

Baudelairovo dielo sa zrodilo v období druhého cisárstva a spája doznievajúci romantizmus s klasicizujúcou krásou Parnasu a tiež so začínajúcim symbolizmom, za ktorého zakladateľa je označovaný.

V porovnaní s romantikmi je Baudelaire menej sentimentálny a pôsobí na našu psychiku. Disciplinovaný básnický prejav ho zasa zblížuje s Parnasom. Vo svojej tvorbe uprednostňuje symetrický alexandrín a sonet, čo ho zasa radí ku klasicistom. Z ideológie Parnasu mu je blízky kult dokonalej a symetrickej krásy inšpirovanej gréckym sochárstvom. Jeho krása je však osobná a večný ideál nemennej krásy vystavuje vplyvu človeka.